

Lódi Ferenc

APÁM

Elnézem, fekszik hirtelen-nagy lázba,
borostás arcán két kemény vonás.
Szavának súlyt ad szeme csillogása,
pöröl velem, bár rázza még a láz.
Itt volt az orvos, azzal is vitázott,
hogy: „Semmi ez a tüdőgyulladás”,
mert nem hagyhatja cserben a brigádot,
hisz ő helyette nem dolgozhat más.

És mit gondolsz te? — kérdi, hangja reszket —
a beosztást csak ripsz-ropsz, otthagynom?
Maradj, apám — így én —, maradj csak veszteg,
átszólók a gyárba telefonon.
Ne szólj te csak, ne szégyeníts! — kiáltja
s felül az ágyban; arca lázban ég,
úgy hiszi, hallja szavát a brigádja,
ahogy mondja: — Reggel munkába mék!

Anyám ugrik és visszanyomja: „Hallgass,
látod, a fiad is csak jót akar!”
Tudod is te?! — mordul rá —. Ne takargass!
Oltsd azt a villanyt, alvásban zavar!
Reám céloz, mert én zavarom inkább.
Mit mondjak még? Az érv csak szó maradt.
A tompa csend mély hallgatásba ring át;
apám befordul, s nézi a falat.

Érzem, hogy szólni kéne most a csendbe...
anyám szipog's a csenden átemel.
Penicillin-doboz tűnik szemembe
s olvasom rajta: háromszázezer.
A lázmérőn az ezüst csík is hosszan
csillan a fényben: harmincnyolc-kilenc...
Eljövök holnap — szavam szinte koppan —
megnézni apám téged, hogy pihensz.

Hallgat. Konok — a fiam tesz így olykor,
ha rossz fát tett a tűzre —, gondolom.
Nevetnék már; kép gyűlik kiskoromból,
s apám — mint egykor ő — most megrogom:
Ha nem hallgatsz rám, ne szólj hozzám többet;
az orvosért sem futkosok neked,
s hogy dolgozni menj reggel, — furcsa ötlet! —
apám, fejedből azt kiverheted.

Csüit anyám s tuszkol ki, hogy csak hagyjam,
mert egy tapodtat el nem engedi.
„Bezárom reggel...” — nyugtatja nyugalmam
s kísér, a kendőt vállára veti.
A holdvilágos este nyújtja árnyam,
elindulok, anyám meg visszamegy.
Hosszan hallom, hogy kopog papucsában,
s hogy hazaértem, öreg este lett.

Még virrasztott, fent várt a feleségem,
— a gyerek riad, megsímogatom.
Mintha érezné, valaki veszélyben
azok közül, kik szeretik nagyon.
Tömör szavakkal mondom el az estét,
de tünődésre nem marad idő.
Komoly gond bár a hirtelen betegség,
egy-egy mosoly azért mégis kinő.

Olyan, akár a gyerek, — szól az asszony —
olyan, akár csak te meg a fiad.
Né adj, hogy egy is nyugodtan maradjon,
lázongók, ej, ti roppant férjfiak...
s hajamba túr e kurta mondat végén,
de én ülök és hosszan hallgatok.
Eszem, szívem fut a dolgok egészén
és versbe szöknek a gondolatok:

Apám! — e szóval megtelik a szívem.
Izes a szó, mint ért gyümölcs, — apám,
bocsásd, szeretni most tanullak híven
az életünknek legszebb hajnalán.
Én nem tudtam, hogy óriás a lelked,
csupán annyit, hogy nemzettél s vagyok.
E rokonságban lám, az évek teltek
és nem láttam meg, hogy szived ragyog.

* *

Nem emlékszem., hogy söntés-asztaloknál
elállta volna bor mellett magát.
Anyám nem reszketett a szombatoknál
és nem virrasztott át így éjszakát.
A szombatok vagy péntek világá
apám nem csalta, mint lepkét a fény,
de nem is lett több: „Úgyis mindhiába...”
Gyáros ivott az ő keresetén.

Korán feltűnt, még elemis koromba,
hogy nem járt inni, mint a többiek,
s a többi gyerek közt ültem szorongva,
mert nem ittam én vele, — csak vizet.
A többi gyerek mind hosszan mesélte:
beleittak az apjuk fröccsibe.
Anyjuk küldte apjuk elé az éjbe
s az éhbérből nem maradt semmi se.

S hogy nem csenhettem dohányából cseppnyit,
az úgy történt, hogy nem füstölt soha.
A józan észben leltem mindig kedvit,
de nem telt néki könnyre, mozira.
Egy héten egyszer beretváltkozott csak,
azt is úgy otthon, — csorba kése mart.
Egyszer megnyírt; — én sírtam —, lépcsők voltak
fejemen végig, — pedig jót akart.

És nem mesélt, csak hallgatott. Szavából
nem éreztem, hogy szeret, nem szeret.
Közel volt hozzám, mégis, mint a távol,
mint valónak vélt kép, emlékezett...
Egy délelőtti a harmincas években,
hogy munkanélkül volt, halkán beszélt;
én, mint a vándor, hozzá úgy tévedtem. —
Mindketten tudtuk, aznap nincs ebéd.

Kezére nézett, aztán rám s cipőmre,
nagyot sóhajtott s fényes lett szeme:
„Elhagy cipőd is épp most, télidőre...
Féltalp, sarok vagy új pár kellene...”
Tudtam, hogy értsem már a lassú szokat:
az iskolába nem megyek; a tél
bezár a házba; barát fütty is szólhat...
kinéznék, ám a bútor árnya mély.

Féltem, akárki megbújhat az árnyban,
s kívántam, hogy csak tél ne volna több;
hogy mért nincsen úgy, mint Itáliában?
— ponyvából tudtam — ott a nyár örök.
S azon a hosszú délelőttön ketten
beszélgettünk; anyám még dolgozott.
Apám szemétől lassan melegedtem
s kérdeztem: miért, hogy sosem ivott?

*

S akkor került a szó a vén öregre,
a kútásóra — apám apja volt —,
ki úgy ivott már nekikeseredve:
nevetve-sírva nótázott, dalolt.
A nyolc gyerekből apám vele ástott —
a vén a borbán lelte meg hitét.
Éjjel szétrugta az alvó családot,
szétrebbentek, mint kotló s a csibék.

S mint legkisebb, úgy tízéves korában,
egy részeg éjjel elszökött apám.
Két osztályt jártam — mondta — iskolában,
voltam már béres, cseléd is tanyán,
Eddig értünk el akkor a beszédben,
— anyám megjött s a fonál elszakadt,
s megértettem, hogy a szőlő levében
apám miért nem lát kék madarat.

Tanult szakmája nincs, pedig, de vágyta.
Ezermester volt úgy a ház körül.
Bakanca sarkát maga kalapálta,
s kantát cinezett víznek börtönül.
Mosott, súrolt és főzött, hogyha volt mit,
(anyám kímélte, paprikás kezét,
mert tengernyi-sok paprikát kifordít,
s a kapszaicin* tenyerébe ég.)

Csodáltam mindig karját, azt a tömzsít
s a kézfejen a vastag ujjakat,
ahogy a tűt gyorsan ruhába öltik;
mert varrt is apám ügyes foltokat.
Azt tartottam, hogy nagyon erős ember:
láttam, a gyárban rönköket terelt.
Láttam nevetni szívből a szívemmel,
s láttam, hogy értem másra kést emelt.

Sarkon lakott egy galambász a sokból,
ki lépre csalta más galambjait.
Épp füttyögtem s nem lett vad a vadócból,
— s a jó galambász téglával hajít. —
Bokán talált, ordítottam, — apám ki,
krumplit pucolt, kezében ült a kés...
A galambász a kapuba nem állt ki,
iszkolt s köszönt, ahogy avult a „vész”.

* A paprika csípős anyaga.

Pofont adott-e? Nem, én nem emlékszem.
a nadrágszíjjal ütött néhanap.
Szemére hányjam? Nincs jogom egészen,
bár szíja nyoma bőrömon maradt.
S már köszönöm is ritka szívverését...
Féltett, ha nyáron nagy meleg loholt,
mert ismerte a kubik-gódrök mélyét
s azt is, hogy úszni karom gyenge volt.

S egy délután, hogy megjött épp a gyárból,
beáruáltak, hogy fűrödni vagyok.
Keres, — láttam a kubik túlpártjáról —
s ha megtalál?... hát jobb, ha meghalok!
Beugrottam a kékszin víziükörbe,
mikor közelbe ért s csak egyre úsztam.
Tettem talán ott nagyon meggyötörte,
s addig nézett, míg partot értem túlnan.

Rohantam, mint az úzótt vad, hazáig:
— előzni őt, minél előbb haza!
Anyám jajongott: „Mondtam mindig váltig!
Most hogy védjelek, ördög fia?”
S a házigazda, hogy a csendet védje,
(minket túrt csak meg, nem volt több lakó)
furfangos képpel állt anyám elébe:
mi tagadás?! tanácsa volt a jó.

S ahogy kilincset ért apám kezével
(adott jel volt az) és anyám szidott,
én bögtém hozzá tettetett nagy hévvel,
s mondtam: kerülök minden kubikot.
Ne bánts! — anyám ily szót szegezett apámnak —
Kiadtam én a kubikért: — nesze,
haszontalan! — nevétek mind a tárgyak —
s kicsit ütött a fakanál nyele.

Apám, te tudtad, hogy komédiáztunk,
láttam szemedből s elhitted nekiünk.
Belül nevetve néztél is utánunk:
könnyem s anyámnak mérge, hogy elült...
Sejtem, mikor a vízben úszni láttál,
kicsit örültél gyötrelmed mögött.
Erősebb voltam — hitted — a halálnál,
s hogy hazaértél, mérged elszökött.

*

Harmincas év! Milyen nyomor dühöngött!
A fűrészgéjében megállt mind a gép.
Sorban pihentek fenyők meg a rönkök:
makacs sztrájk volt, — az emlékek lázban ég.
Huszonkét fillér volt az órabére,
s, hogy huszonhárom legyen, sztrájkba állt...
Győzött apám, bár nem tellett kenyérre,
de majd megfogta kezét a halál.

Mert sztrájk után a tőkés tüzet szított.
Néhány leventét pénzért megfogott:
üldözzék mindet el, ki sztrájkra hívott;
... simán, csak fel ne tűnjön a dolog:
Apámon kezdtek. Gúnyolták, röhögtek,
s hogy rájuk szólt, nagyjára ment a szó,
s amint fordult, hátulról leütötték,
— félholtan szedték ki a gép alól.

S a szín alatt szép hab szökött a száján,
és mind pirosabb lett, ahogy szökött...
Epe meg vér; így lett a hab szívárvány
s dagadt az ér a halánték fölött.
Várhattuk otthon. Nyolcat harangoztak
s nem jött. Tűnődtünk: hol lehet? Anyám
elment, megjött s arcán könnyek ragyogtak:
apám haldoklott bent a klinikán.

„Agyrázkódás, agyvérzés: nem veszélyes...”
— böffent az orvos, mint a rossz gyomor,
s hete mult, hogy apám semmit se érez;
se lát, se hall s beszéde is botor.
Jeges tömlő fején, s akár a párna
vagy annál is fehérebb arca még,
s beszél, beszél; egyre vadabb lázálma:
— látom ma is, szívembe vág a kép.

Percekre tért csak négy hétig magához,
süket, mély, tompa álomba zuhant.
Az orvos mondta: „Napja már leáldoz...”
s anyám, hogy: „Jobb lesz szegénynek alant...”
Viaskodott, nem ismert meg sokáig;
az agysejt, melyben éltem, vérbe' volt.
— Látom ma is, a halál mint bokázik,
hogy röpke perc s egy drága mécszet olt.

De nem! Az élet ezerszer erősebb,
még hátra volt az élet szebb fele.
Az akaratos halál sose győzhet
azon, kinek a munka: mindene.
S bár évbe telt, míg újra lábra kelt,
(vékony táppéNZ csak sóra volt elég)
a gyárban nagyobb rönköket terelt,
hogy elveszejtsék maradt erejét.

Apám is tudta: bűntény volt a veszte;
s a hatóság kis tárgyalást csapott.
A bujtogató ki volt? Ki kereste?
A felbujtott ült csak egy hónapot,
a Csizmadia Jóska, a „levente”,
aki csendőrnek nem volt már való:
mert paragrafus állt elé keresztbe
a látszatért csak, mint a buktató.

Az évek multak s frontot járt a Jóska:
kijózanult a Don-kanyar alatt,
s hogy visszajött, apámnak szóba hozta:
örül, csendőrnek, hogy be nem maradt.
Utálta mind a vért, mit folyini látott,
s az urakat, kik vígan éltek itt,
s kis és „nagy” főhrert, akik a világot
felgyujtották s az útjuk vérbe vitt.

Üszök zuhant s a szél pörnyét kapott fel.
Kilencszáznegyvenkettő: sírt a nép.
Horthy, mint rongyot, minket úgy adott el:
Hitler hordái tapostak belénk.
Világégésben mit számít egy ember?
Milliókra mért a fasizmus halált.
Apát is vitte, húzta a vértenger
a z o k ellen, k i k e t a szíve várt.

Sosem felejttem: anyám operálták,
— a sok epekő mély nyomot hagyott.
Munkás volt, hamar hagyta kórház-ágyát,
munkás volt, akár elpusztulhatott...
Othon feküdt, és apám már komiszban:
a sapka alól lógott ősz haja.
Magamban titkon a hajában bíztam:
jó negyvenes, tán elküldik haza.

Tévedtem, rosszul állt Hitler szénája:
gyerek vagy ősz? halálban egyremegy,
akármilyen volt is kerge hitvallása...
Gázkamra? front? magyar vagy németek?...
S egy délután anyám csak egyre sápadt;
üzent apámért, — egy órát kapott;
vonatja füstölt, várta a bakákat,
búcsúztak már, — gyerekhad s asszonyok...

Egy órahosszban hatvan perc... s a kínok:
anyám szemére lesett a halál.
Füllesztő csendben hörgése hasított,
míg végre apám orvosra talált.
Loholt a perc, majd vad vágtaiba kezdett,
mentő rohant a város peremén;
apám félt, hogy az óra túl is telhet
s kivégezhetik, mint a szökevényt.

Kórház előtt álltunk még röpke percig,
búcsúztunk, — anyám fentmaradt maga —
s az ősz katona sírt, — ma visszatetszik,
mert nem láttam én sírni még soha.
Sok volt szava és mégsem tudott szólni,
ennyit mondott: — fiam! — és rámhajolt,
hogy forró könnyünk össze tudjon forrni;
a csókjainknak sós-könny ize volt.

S ahogy ment, én csak ősz hajára néztem,
és álmomban is láttam ősz haját.
Német kürtölte: győz... — nem hittem mégsem,
az ősz katona nem adta szavát,
csak esküjét morogta, mint a többi,
értetlenül, míg misézett a pap.
Tanult az Ősz, a sebet most is őrzi,
mit ott kapott még Doberdó alatt.

Ott is pap volt és fegyvereket áldott,
mégis vér volt a Piave vize.
Tizenkilencben, hej, papot ki látott,
hogy állt volna a század élire?
Az ősz katona akkor fiatal volt
és géppuskás a gyalogok között.
A Vörös Sereg legelején marsolt
s a fehérekkel százszor ütközött.

Az ősz katona haja visszafénylett.
Bíztam benne, mit ösztönöm sugallt.
Itthon a fia hó-hajával ébredt:
mert visszavártuk, mert élni akart.
S ahogy tavasz lett, — fecske szállt ereszre,
fészket rakott, bár fönt gép vijjögött —
az ősz katona hazajött Szegedre;
s lágerba zárták, mert „tetűt” hozott.

„Rovarporozták”, három hétig tartott;
lelkét figyelték kíváncsian, nagyon.
„Tetűsek” voltak: munkások, parasztok,
— tiszték járhattak ki-be szabadon.
S hogy mit látott a nagy Oroszországban?
— anyám kérdezte — nem felelt az Ősz.
Én is kérdeztem, — fény ült mosolyában:
„Elmondom, fiam, majd, ha nagyra nősz.”

*

Pötyögte, törte: „Drasztutye, tovaris!”
és büszke voltam: lám, tud oroszul.
Fordította: „Pihen a had s megy máris,
Budapest, aztán Berlinbe vonul.”
S hogy olyan hamar nagyra nőttem volna?
én nem tudom, de megeredt száva.
Féltett élményét szépen mondta sorba —
egy nép szívét hozta benne haza.

És két név állt a mese közepében:
Lenin — így kezdve mondat elejét,
s a szavak közé belefűzte szépen,
mint piros szekfűt, nagy Sztálin nevét..
Hazajön Ő is nemsoká... — Ki? — kérdem,
s úgy néz apám, hogy lesütöm szemem.
Hát Ő... tanítónk — válaszol szerényen —
Rákosi Máttyás — mondja kedvesen.

És visszacsengett szava még sokáig,
mert friss maradt meséje, eleven,
s évek tüzeben igazgyönggyé válik,
mit megőriz a kortörténelem.
Hittem szavában mindig, amit mondott,
akár malom, örölte más szavát;
magáét is megrágta, mint a gondot,
s a kommunisták hű sorába állt.

Mi is követtünk ketten jóanyámmal,
melléje álltunk, mint a harcosok,
mert élni tudtunk már a szabadsággal,
mit Sztálin egész szívével adott.
És néztem, apám gondja: széles tenger,
melyben egy ország és mi is vagyunk:
betűt böngészett ritka türelemmel,
Szabad Nép zizzent s mondta: „Haladunk!”

Akár gyerek, ha játék csillog tarkán,
ő sem tudott betelni: hogy a nép
küzdelmes úton, de följelé tart már
s a múlt ezernyi láncát csapja szét.
S még félszegen, de úgy beszélt a honról,
mint zsellér, aki új földet kapott.
Szava még ma is szívemben dorombol:
„No, vén fejjel, de csak tanulhatok!”

Tanult szabadon névetni a fénybe'
s örülni este munkából jövet.
Hidat vertünk a vén Tisza fölébe:
együtt dolgoztunk, én s az ősz-öreg.
A haza földje nemcsak annyi volt már,
mint körme alatt régen a piszok.
Otthon volt síkon s a szelíd domboknál;
ország virága mind neki nyitott.

Magára lelt, a már ezer-évesre,
vonult előtte ősapánk sora,
s mind ő volt; vére festette veresre
e földet, melyre azt mondta: hona!
Magyar hazánk! hogy hozzád nőtt e vén test!
Magyar volt régen, de most jobb magyar.
Mint gyermekkel az anya, veled érez:
egyik tudja, a másik mit akar.

Hazánk, hazánk, te drága föld, te édes!
Taníts magyarnak engem is vele,
az ősz apámmal! Szívem nem is kérdez,
hogy fiaidat megismerted-e?
Mert szép hazánk, hamar-lovon az évek,
nekem még sok, neki már kevesebb;
amit kezdett, ahhoz nyomába lépek
és megszorítom a kerges kezét.

De addig még ... hej, száll tovább az ének,
kibontom még e vers hosszú sorát.
Attól félek, a végére sem érek,
a sűrű emlék karja úgy fog át. —
Követ, talán a gondolatom érzi
szép, ősz apám; a szemével figyel...
(Vaskos ujjával versem összetépi,
ha tán a sorvég össze nem rimel.)

Pártiskolán voltam akkor a nyáron,
mikor nagy, fontos hivatalt viselt.
Kölcsönkérte a tollam: — Jó, nem bánom,
— mondtam — csak bánjál jól a hegyivel.
(Anyám is kérte kölcsön már a tollam,
szívesen adtam közügyek miatt.
Mit írt vele? én nem is tudakoltam:
a népielnök nem mond el titkokat.)

S hogy otthon voltam rövid vendégségbe',
kérdtem: apám, hogy szolgál a toll?
Ereszt-e? Nálam nem szokott, s hegyére
még nem mondták, hogy tompa és botor.
Nálam se az — felelte —; jó fogása
megéri; gondját viselem, ne félj.
Mebátorít, mint szurony csillogása;
e kis masina egész kicserél!

Próbára tettem, nem beszélt, pedig már
az újság hozta bő-hírek gyanánt:
— Kard és kereszt jelszó alatt egy hitvány
fasiszta banda áskálta hazánk —
Kard és kereszt, pallos és lelki méreg,
ezer holdak... — tünődtem, s két nevet
ismertem fel s idéztem is a képet;
ez Szánthó Sándor és fia lehet.

Szánthó?! Na, jóra lettél most apámban,
s a többi Szánthó is, ki kést emelt...
Kard és kereszt mocsokban, vérbeváltan...
— idéztem vissza; száz emlékre telt...
S láttam, hogy ott a tárgyalóteremben
egymásra ismert Szánthó és apám.
Az ülnök arca jég, szeme se rebben,
s verejték csurog Szánthó homlokán.

Eszmél az ülnök s peregetek a képek;
... harmincas évek... harminchét telén...
kövér Szánthó hívta a rendőrséget,
pakoltak... bútor reccsent... tört edény...
A karhatalom Szánthó mellett állott
s vígan nevettek, — apám mitse szólt.
Disznót tereltek, Szánthó disznót vágott,
s lim-lomunkra a szél havat sodort.

S ki szót se szólt, az ülnök, nem felejtett.
Majd hozzáadja ezt a többihez,
az áruláshoz, s mit még Szánthó rejtett,
a jegyverekhez: — Szánthó, most fizetsz!
S eszmél az ülnök, jött a többi, sorba:
jajongtak, sírtak hamis könnyeket.
Vigyázz! Patkányok! száz szívük, ha volna...
Patkány mivoltuk bárány nem lehet.

A nép! a nép, — mely fárad s dolgozik, hogy
mágának nőjjön, mint virág, a hon —
lesújt; bizalmat tudja kire bízott:
ülnök elvtárs, nincs nekik irgalom!
Az elfolyt vérért lázadjon a véred,
mellyel a tőke kente kerekét!
Nincsen szívünkben alkuvás! te érted,
ülnök elvtárs, mit bízott rád a nép!

S csak annyit tudtam később, — nem hivalgás —
hogy megdícsérték az üzem előtt.
Szótlan volt, — arca napsütötte, markáns —
s egy pici mosoly bújt ajkán elő.
És visszaadta tollam, megköszönte:
„Kellhet még máskor, jól vigyázd hegyét!”
— mondta — s töltöttem újra örömömbe’:
— megőrzöm rajta keze melegét.

Estéinkint eljön hozzánk jóanyámmal.
— Már rászokott, hogy más ruhába járjon;
nem abba jön, mit fa tép a fogával:
jó végignézni az öreg munkáson.
A könyveimben lapoz, hogyha látja,
hogy előttem is könyv van s olvasok.
— A magyar írók folyóiratára
sűrűn rábök, mert olvas Csillag-ot.

Úgy nyúl a könyvért, mintha vizet inna,
a mozdulata tiszta, egyszerű,
Se gond, se csendőr; se törvény nem tiltja,
hogy barátja ne legyen a betű.
Úgy megszokta, hogy szelleme mozogjon,
mint teste azt, hogy kenyeret eszik.
S ha idegen szót lel, megáll a ponton
és megkérdezi: „Mit jelent ez itt?”

Megszokta már, hogy tánczenéket halljon;
— „Szív küldi szívnek...” — s áriát figyel.
A rádió, mint kút az utcasarkon,
természetes, — mint az, hogy élni kell.
Ismerkedik a szavak erejével:
beszédre vár — ma Rákosi beszél —
s a történelmi szóból mitse vét el,
hallgatja s tapsra kél a két tenyér.

Térdén viháncol, játszik unokája,
— legszebb jövő, mit Rákosi ígér...
csacsog a gyermek s csitítva szól rája,
pedig nem tenné máskor semmiért.
Oly kedves néki ez a csöppnyi gyermek,
mint én se tün, de én boldog vagyok:
öntse szívét ki, amit elfelejtett
nekem megadni, — mert nem adhatott.

Én úgy szeretem őt, szép-ősz apámat,
az ő nevére hallgat a gyerek:
— Árpád — s becézi kicsi Árpikának
s mély, érces hangja gyengén megremeg.
Játszik vele kis játékot faragva:
a boltinál „jobb”, mert a faragás
együgyű-szépen őrzi: ő faragta —
a kocsikerék kicsikét tojás...

Dehát világért nem tenném ezt szóvá,
örüljön, lelje kedvét, örömét.
Fusson a fiam nagy kacagva hozzá,
s feledje ő: a mult milyen sötét...
A kedves Ősz, ki hosszú éveket
lemorzsol, mint egy csöves-tengerit,
most látja, élni másképp is lehet:
— szívem iránta hálával telik.

Mert érdemes volt küzdő akarása,
mert érdemes volt... köszönöm neki,
és azt is, ahogy ma helyét megállja,
ahogy vállal a munkának veti.

* *

A verssoron a napsugár fut által,
reggel van rég s még ég a villanyom;
az éjszakának úgy ültém én háttal
s tollam szántott a sok papiroson.

Mint ébredőt, úgy józanít a gyárkürt,
s mint gyöngy, pereg a vers visszafelé.
Úgy érzem, hogy előttem jóapám ült,
s hogy tudatom is ő ébresztené...
De nem, nem álom volt az est; apámat
a láz leverte lábáról, beteg,
s úgy hagytam ott, hogy őrizze az ágyat:
de hátha nem?... makacs, mint egy gyerek.

És ösztönösen tárcsázom a számot:
Halló... szabadság! „Itt a ládagyár”
— méri szűken a szót a hang s csak állok,
mert hátha nem? ... s otthon fiára vár...
De mégse... jobb így, úgyis szólni kéne,
— határozok — a membrán megremeg,
s már mondom is, hogy túl h a n g is értse:
Eltárs, apám ma nem megy... mert beteg.

„De kérem, itt van bent, én magam láttam”
— felel a hang s a szó kissé rideg.
Közlöm, hogy este tüdőgyulladásban...
„Eltárs — a hang —, ő nem szólt senkinek...”
...Haza... hiszen én... „Jó, köszönjük szépen...
orvoshoz... meg is húzzuk a fülét...”
Szabadság, elvtárs! — köszöniünk keményen
s picit csenget a drótos készülék.